

Selvitys kielisuihkukokeilusta

Suomenkielinen varhaiskasvatus- ja opetusjaosto 22.05.2019 § 21
307/12.00.01/2019

Valmistelija

Margot Flinck, päivähoitopäällikkö
Tarja Kotamäki, suunnittelija Tarja Kotamäki
etunimi.sukunimi(at)kirkkonummi.fi

Taustaa

Kunnanvaltuusto päätti 5.3.2018 § 15, että ruotsin-/suomenkielistä kielisuihkua kokeillaan pilottina 4-vuotiaista lähtien lähellä sijaitsevien päiväkotien Hommas daghemin ja Liinaharjan päiväkodin sekä Ravalsin päiväkodin ja Prästgårdsbackens daghemin välillä ja kokeilusta ei saanut aiheutua kustannusvaikutuksia. Kokeilu ajoitettiin lv 2018 – 2019.

Kirkkonummen kokeilu

Kokeiluun saivat ilmoittautua ruotsinkielisistä perheistä ne perheet, joissa molemmat huoltajat olivat ruotsinkielisiä ja suomenkielisistä perheistä ne, joissa molemmat huoltajat olivat suomenkielisiä.

Kokeilussa aloitti yhteensä 39 lasta (21 ruotsinkielistä, 18 suomenkielistä). Toiminnan päättyessä lasten lukumäärä oli 34 (19 ruotsinkielistä, 15 suomenkielistä).

Kokeilussa sovittiin, että lapset tapaisivat toisiaan kerran viikossa n. 45 minuutin ajan yhteisen tekemisen parissa. Kokeilussa mukana olevien ryhmien kasvattajat suunnittelivat ja arvioivat toimintaa yhdessä varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti erityisesti laaja-alaisen osaamisen, oppimisen alueiden ja lapsen osallisuuden näkökulmasta. Myös siirtymät toiseen yksikköön tai yhteiseen tapaamispaikkaan hyödynnettiin luonnon tutkimiseen.

Lapsilta, huoltajilta ja henkilöstöltä kysyttiin syksyllä 2018 mitä he ajattelevat kielisuihkusta ja mitä sillä heidän mielestään tavoitellaan. Keväällä palautetta kysyttiin lapsilta ja muutamalta huoltajalta.

Lasten ajatuksia kielisuihkusta

Syksyllä lapsilla ei ollut käsitystä siitä mitä kielisuihku on. Toiveet toiminnan suhteen vaihtelivat paljon. Lapset halusivat mm. leikkiä, laulaa, oppia toista kieltä ja oppia laskemaan. Lasten toiveet otettiin toimintaa suunniteltaessa huomioon. Syksyn osalta lasten haastatteluissa ja lapsia havainnoimalla tuli ilmi, että ikävin asia oli kävely toiseen päiväkotiin. Mikä ei ole ollut kivaa –kysymykseen lapset eivät yleensä vastanneet mitään tai sitten vastasivat kävelyn. Yhteinen toiminta oli lapsista kivaa ja kielisuihkusta kerrottiin innoissaan muulle ryhmälle.

Keväällä saman tyyppisiä toiveita oli myös paljon ja ne pyrittiin huomioimaan toiminnassa. Kävely koettiin edelleen ikävänä.

Kasvattajat pyrkivät motivoimaan lapsia yhdessä leikkimiseen, mutta lasten mielestä ohjattu toiminta luonnossa ei ollut niin hauskaa kuin vapaus tutkia ja toimia ulkona itsenäisesti. Huoltajien ajatuksia kielisuihkusta

Huoltajien ajatuksia kielisuihkusta

Huoltajat toivoivat, että opittaisiin toisen kielen sanoja ja käsitteitä hauskalla tavalla ja leikin kautta. Jotkut huoltajat toivoivat, että lapsi puhuisi vierasta kieltä sujuvasti keväällä. Ruotsinkielisten perheiden huoltajat toivoivat, että lapsi ymmärtäisi ja osaisi kommunikoida suomeksi.

Henkilöstön ajatuksia kielisuihkusta

Koska kokeilu ei saanut aiheuttaa kustannuksia, henkilöstö koki haasteena päiväkodin kasvattajien poissaolot, joihin ei hankittu sijaisia. Kun yksi-kaksi kasvattajaa lähti ryhmän kanssa muualle, jäivät loput lapset muun henkilöstön kanssa päiväkotiin eli kielisuihkuryhmän toiminta vaikuttaa koko talon toimintaan. Lasten määrä kielisuihkussa edellytti, että kaksi henkilöä oli mukana lasten kanssa liikuttaessa. Avustavat henkilöt olivat kuitenkin mielellään lähteneet mukaan, koska uusi toiminta oli kiinnostavaa.

Henkilöstön mukaan suomenkieliset lapset käyttivät innokkaasti uusia sanoja ja käsitteitä ja olivat kiinnostuneita ruotsin kielestä. Täysin ruotsinkielisistä perheistä tulevat lapset ovat alkaneet käyttää suomen kieltä sujuvasti, vaikka sekä huoltajilla että henkilöstöllä on ollut käsitys, että lapset eivät ymmärrä suomea. Osalla lapsista suomen kieli on jo ollut hallussa ja kielisuihku ei ole tuonut mitään uutta kielen suhteen.

Kielisuihkutoiminta

Kielisuihkun tavoitteena on rikastaa lapsen kielimaailmaa ja herättää kiinnostusta vieraisiin kieliin. Kieleen tutustuminen tapahtuu leikin avulla ja esimerkiksi lapsille tuttuja leikkejä voidaan leikkiä vieraalla kielellä, vaatteiden nimiin voidaan tutustua puettaessa, numeroihin voidaan tutustua hyppynarua hypellen jne.

Kokeilussa mukana oleva henkilöstö puhui lapsille omaa äidinkieltään, mutta kielisuihkutus edellyttää myös, että henkilöstö osaa jonkin verran suihkutuskieltä, jotta kaikki lapset tulevat ymmärretyiksi omalla äidinkielellään. Lasten mielestä oli hauskaa myös se, että kasvattajakin voi opetella uutta kieltä yhdessä lasten kanssa.

Kirkkonummelaiset lapset ovat mm. tehneet yhdessä retkiä luontoon ja kirjastoon, katsoneet yhdessä ruotsinkielisiä teatteriesityksiä, tutustuneet mm. suomenruotsalaiseen kulttuuriin (Lucia-juhlat) sekä suomalaiseseen kulttuuriin Kalevalan päivänä ja tuottaneet yhdessä lasten omaa mediaa medialeikin avulla.

Kaikessa toiminnassa on huomioitu molempien kielten rikastaminen ja lasten kielitietoisuuden lisääminen.

Toimintaa on järjestetty lähes joka viikko, vaikka se henkilöstön poissaolojen vuoksi on joskus ollut haasteellista.

Toiminnan haasteita

Kuten edellä todettiin, toiminnan suurin haaste on henkilöstön poissaolot ja koko talon henkilöstön työaikajärjestelyt osan lapsista ja aikuisista siirtyessä muualle. Kaikki kokeiluun osallistuneet päiväkodit kokivat

työaikojen järjestelyn liikkuvan ryhmän vuoksi haasteelliseksi koko talon toiminnan suhteen.

Toiminnan suunnittelu ja arviointi erillisenä toimintana on vienyt paljon aikaa omasta suunnitteluajasta.

Lasten ja kasvattajienkin kokema matka Ravalsin ja Pappilanmäen/Lindalin välillä on ollut haaste, kun aikaa on kulunut liikkumiseen erilaisissa sääolosuhteissa. Lapset eivät myöskään aina olisi jaksaneet lähteä muualle.

Toiminta-ajaksi sovittiin kerran viikossa 45 min, mutta tutustumisten kannalta se koettiin haasteeksi. Lasten ryhmäytyminen omaksi ryhmäkseen vei paljon aikaa.

Toiminnan hyötyjä

Kielisuihkukokeilun positiivisena puolena on pidetty sitä, että sekä henkilöstö että lapset ovat saaneet tutustua toisiinsa, toiseen kieleen ja kulttuuriin. Kasvattajat ovat oppineet toisiltaan uusia toimintatapoja, leikkejä ja vinkkejä arkityöhönsä, joka on kasvattajan kannalta ollut motivoivaa. Yhdessä suunniteltu, lasten ajatuksista lähtevä toiminta, on ollut lapsista hauskaa ja lapset ovat tutustuneet uusiin ihmisiin ja oppimisympäristöihin. Joku lapsista on löytänyt uuden ystävän eri kielisestä lapsesta.

Pohdintaa ja jatkokehittelyä

Päiväkodin sijainnilla oli suuri merkitys kokeilun järjestämisen kannalta. Vierekkäin sijaitsevilla toimipaikoilla yhteistyö hoitui luonnollisesti ja matkoihin ei tarvinnut käyttää aikaa. Lapset kuulivat toista kieltä muutenkin, kun pihat ovat lähekkäin.

Suomenkielisille lapsille ruotsinkielen tutustuminen näytti olevan mielenkiintoista ja uutta. Ruotsinkieliset lapset ovat tottuneet suomenkieleen, joten itse kieli ei näyttänyt erityisesti kiinnostavan. Silloin, kun kieli ei kiinnosta, täytyy kasvattajien motivoida lapsia yhteiseen toimintaan niin, että toiminta kiinnostaa.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä on noin 18% koko varhaiskasvatuksessa työskentelevien määrästä. Tämä tarkoittaa sitä, että kielisuihkutusta on haasteellista järjestää vain ruotsinkielisen henkilöstön turvin suomenkielisille lapsille. Kielisuihku pienessä määrin eri kielillä on ollut mahdollista tähänkin asti, riippuen henkilöstön kieliosaamisesta. Usein kielisuihkutusta tehdään luonnostaan niillä kielillä, joita lapsiryhmässä esiintyy – tervehditään, lasketaan, lauletaan jne. jokaisella kielellä.

Kokeilun perusteella kielisuihku toimi parhaiten päiväkodin omassa ryhmässä, mikäli kasvattajalla on osaamista kielisuihkukielestä. Tällöin suunnittelu ja toiminta toimitettiin saumattomasti ryhmän varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti ja suihkutusta voisi toteuttaa päivittäin, jolloin kielen oppiminen vahvistuu.

Tiiviimpi yhteistyö kielikylpy-yhdistyksen kanssa on myös toivottavaa jatkossa, mikäli kielisuihkutoiminta laajenee.

Mikäli eri kieliin tutustumiseen halutaan panostaa, on kielen tutustumiseen tai opettamiseen eri kielillä varattava riittävästi myös ulkopuolista resurssia.

Tällöin olisi mahdollista hankkia kasvattajille koulutusta ja lapsille kielenopetusta päiväkodin ulkopuolelta.

Esittelijä	Sivistystoimenjohtaja
Päätösehdotus	Suomenkielinen varhaiskasvatus- ja opetusjaosto merkitsee kielisuihkukokeilun selvityksen tiedokseen.
Käsittely	Varhaiskasvatuksen johtaja Anu Vesiluoma alusti asian jaostolle.
Päätös	Suomenkielinen varhaiskasvatus- ja opetusjaosto päätti ehdotuksen mukaisesti.
Tiedoksi	Päiväkodin johtajat, palveluohjaajat